

דבר חודש בחודשו

בס"ד

מתורתו של הגאון הגדול רבי יואל שוורץ שליט"א

עלון 37 - מנחם אב תשעט'

סיכום חודש אב תשעט

אולם נראה שהדבר בא לעורר גם להפך, אף שירושלים בנויה בגשמיות, וגדולה אפילו מערים חשובות כמו פריז שירושלים גדולה ממנה, פריז בשטחה המוניציפאלי הוא 80,000 קמ"ר, וירושלים 126,000 קמ"ר! עם זאת – כלשון הכתוב - "...שְׁוֹעֵלִים שְׁוֹעֵלִים קְטָנִים מְזוֹבְלִים כְּרָמִים..." (שיר השירים ב, טו) חילולי שבת ואירועי פריצות המחללים את קדושת ירושלים. כנראה שזה הלימוד שמראים לנו משמים על ידי השועלים האלה, אף שיש לנו נחמה בראותנו את קיום נבואת זכריה הנביא, אבל עדיין אנו צריכים להתאבל, כי מבחינה רוחנית פוגעים בקדושתה של ירושלים. ולכן דווקא בימי האבל על ירושלים נראו השועלים על חומותיה. חומה מסמלת את השמירה כמאמר הכתוב "עַל זוֹמְתֵיךָ יְרוּשָׁלַם הַפְקָדֹתַי שְׂמֹרִים..." (ישעיה סב, ו) ואילו כעת מחללים את ירושלים במקום לשמור על קדושתה.

עוד יתכן שזו כעין מחאה על תוספת חילול המקדש שהממשלה נכנעה לערבים בשער הרחמים שהוסיפו שם עוד מקום בשביל הערבים שרוצים לעשותו למסגד.

ריבוי המפלגות המתמודדים בבחירות לכנסת - דבר ייחודי במדינת ישראל

מסופר: בשנה הראשונה של מדינת ישראל נפגש נשיא המדינה עם נשיא ארצות הברית, ונשיא ארה"ב שאל את הנשיא: כיצד זה להיות נשיא במדינת ישראל! והוא ענה: שזה לא דבר פשוט, ויותר מסובך מלהיות נשיא ארצות הברית, וכשהדברים התמיהו הוא אמר: אדוני הנשיא אתה נשיא על מאתיים מיליון אזרחים, אבל אני נשיא על מיליון נשיאים! כי הרצון להיות בראש חזק אצל היהודים יותר משאר העמים. אחת הסיבות לכך היא תפקיד האחריות המוטל על היהודי, הן על אחיו היהודים שישראל ערבים זה לזה. והן אחראי על העולם כולו.

אבל ריבוי המפלגות הוא דבר הרסני ולא במקרה ההתקפה על החרדים הייתה בעיקר בימי בין המצרים ימי האבל על חורבן בית המקדש שנחרב בעוון שנאת חינם ומחלוקת, כדברי הגמרא בגיטין נה' ב' "עַל קַמְלָא וְכַר קַמְלָא חֲרִיבָה יְרוּשָׁלַם" וכידוע המעשה שם באדם שהיה לו יריב בשם בר קמצא ואוהב בשם קמצא, ובטעות השליח שלו הזמין לשמחה שערך, את בר קמצא, שהופיע לסעודה, ובעל הסעודה גירש אותו בבושת פנים, ומוזה נגרם החורבן. והמהר"ל תמה, למה אשם קמצא, הוא לכאורה לא עשה מאומה? ומבאר המהר"ל שקמצא ובר קמצא אין זה שמות אנשים אלא שמות מפלגות, מלשון הכתוב "וַתַּעַשׂ הָאָרֶץ בְּשִׁבְעַת שָׁנִים הַשְּׁבַע לְקַמְצִים" (בראשית מא, מז) ומכח המפלגה שנקראת קמצא היה כח לבעל הבית לזרוק את האיש ממפלגת בר קמצא!

והנה הגמרא בבא בתרא (ס, ב) מספרת "כשחרב הבית בשניה, רבו פרושין בישראל שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין. נטפל להן ר' יהושע, אמר להן: בני, מפני מה אי אתם אוכלין בשר ואין אתם שותין יין? אמרו לו: נאכל בשר שממנו מקריבין על גבי מזבח, ועכשיו בטל? נשתה יין שמנסכין על גבי המזבח, ועכשיו בטל? אמר להם: אי"כ, לחם לא נאכל, שכבר בטלו

עַל הַר-צִיּוֹן שְׁשִׁמִּים, שְׁוֹעֵלִים הֶלְכוּ-בּוֹ. (איכה ה, יח)

מסר מהשועלים שנראו על חומות הר הבית בחודש אב השנה

הגמרא במכות כד, ב מספרת: "שוב פעם אחת היו עולין לירושלים, כיון שהגיעו להר הצופים קרעו בגדיהם. כיון שהגיעו להר הבית, ראו שועל שיצא מבית קדשי הקדשים, התחילו הן בוכין ורבי עקיבא מצחק. אמרו לו: מפני מה אתה מצחק? אמר להם: מפני מה אתם בוכים? אמרו לו, מקום שכתוב בו: במדבר א, נא ("...וְהָיָה הַקָּרֵב יוֹמֵת" ועכשיו "...שְׁוֹעֵלִים הֶלְכוּ-בּוֹ" ולא נבכה? אמר להן: לכך אני מצחק, דכתיב:)ישעיהו ת, ב "וְאָעִידָה לִּי, עֲרִים נְאֻמָּיִם--אֵת אֹרֶיָהּ הַכֹּהֵן, וְאֵת-זְכָרֶיהָ בֶן יִבְרָכְיָהוּ". וכי מה ענין אוריה אצל זכריה אוריה במקדש ראשון וזכריה במקדש שני? אלא, תלה הכתוב נבואתו של זכריה בנבואתו של אוריה, באוריה (כתיב:)מינה ג, יב "לָכֵן בְּלָלְכֶם צִיּוֹן שְׂדֵה תְּזוּרֵשׁ", [וגו'] בזכריה כתיב:)זכריה ת, ד "עַד יֵשְׁבוּ זְקֵנִים וְזִקְנוֹת בְּרוֹזְבוֹת יְרוּשָׁלַם", עד שלא נתקיימה נבואתו של אוריה - הייתי מתיירא שלא תתקיים נבואתו של זכריה, עכשיו שנתקיימה נבואתו של אוריה - בידוע שנבואתו של זכריה, מתקיימת. בלשון הזה אמרו לו: עקיבא, ניחמתנו! עקיבא, ניחמתנו".

הנה כעת בתקופה זו בימי בין המצרים נצפו שועלים על חומות ירושלים שזה דבר נדיר משום ששועלים חוששים מבני אדם ולא נמצאים במקום יישוב. יש ללמוד מכך שני עניינים, ענין ראשון שבא להזכיר לנו דבר חשוב, רבי עקיבא ראה את ירושלים שלנו בזמן שעוד הלכו בה השועלים, ואנחנו רואים את השועלים בזמן שירושלים שהיא כבר בנויה... כנראה זה בא להזכיר לנו את "ירושלם הַבְּנוּיָה..." (תהלים קכב, ג).

מהי ירושלים הבנויה של ימינו? קיום נבואת זכריה (ח, ד) המתגשם בימינו, "כֹּה אָמַר, ה' צְבָאוֹת, עַד יֵשְׁבוּ זְקֵנִים וְזִקְנוֹת, בְּרוֹזְבוֹת יְרוּשָׁלַם; וְאִישׁ מִשְׁעֲתוֹ בְּיָדוֹ, מֵרֵב יָמִים", לפני מספר שנים אספו את כל אלו שחגגו את יום הולדתם המאה בבית הנשיא בירושלים, ומירושלים עצמה הגיעו ארבע מאות איש! הרי אנו רואים בחוש את קיומה של נבואת זכריה, יש כאן דגש על הרחוב ולא בבית, שהקבי"ה ייתן עזרים לזקנים שכך יוכלו לצאת מביתם אל הרחוב, וכלשון הכתוב 'ואיש משענתו בידו מרוב ימים' מה סמלי הדבר שהמקום שמביא את העזרים לזקנים נמצא בירושלים – מרכז יד שרה!..

המשך קיום הנבואה: "וְרוֹזְבוֹת הָעִיר יִמְלְאוּ, יְלָדִים וְיִלְדוֹת, מִשְׁוֹזְקִים, בְּרוֹזְבוֹתֶיהָ" (זכריה ח, ה) – דבר ייחודי לארץ ישראל, כמעט אין מקום בעולם כמו ארץ ישראל שיכולים ילדים להסתובב ברחובות מבלי שמירה צמודה של ההורים במיוחד בלילות שנערים ואפילו ילדים שבים לבדם משמחות. ואפילו גם ילדות חוזרות משמחות לאחר החשכה ללא מורא.

שאין אדם נחשד בדבר אלא אם כן עשאו, ואם לא עשה כולו - עשה מקצתו, ואם לא עשה מקצתו - הרהר בלבו לעשותו, ואם לא הרהר בלבו לעשותו - ראה אחרים שעשו, ושמה. והגמרא שם מחלקת בין קול שבא על ידי אויב לבין קול שיצא מעצמו, שקול שמוציאים אויבים אינו מוכיח על קשר כל שהוא להשמצה.

ואכן לנו יש אויבים שמשמיצים, וזו סיבה לקולות שמוציאים עלינו, עם זאת, עלינו גם לראות בכך סימן מה, משום שמכל דבר יש ללמוד לעבודת ה', ואם משמיצים אותנו עלינו לעשות חשבון נפש. מספרים שהגרעק"א שבא להוכיח אדם שיצא עליו שמועה רעה, הצטדק אותו אדם והכחיש, אמר לו הגרעק"א אתה רוצה שגם זה יהיה אמת? ...

ועוד מעשה, פעם עו"ד הביא את מרן בעל החפץ חיים לבית משפט לצורך עדות אופי על אדם, והשופט לא הסכים לקבל אותו. קם העורך דין ואמר לשופט: אדוני אתה אינך יודע, מיהו האדם שלפניך, אדם זה, כשהוא שולח מכתב עם שליח במקום בדואר, הרי הוא קונה בול וקורע אותו שלא יהיה לדואר הפסד! אמר לו השופט וכי אתה מאמין בזה? אמר לו העו"ד: אבל, עלי ועליך לא מספרים ספורים שכאלו! כשיש ספורים על אדם הרי עליו לחשוש שיש לו שייכות למה שמספרים עליו כפתגם העולם: אין עשן בלי אש... הרי שיש לקחת מוסר השכל משמועות שכאלו.

אולי זה בא ללמד; שצריך להבליט את העשייה הציבורית של נציגי הציבור החרדיים לטובת הכלל, ופחות להבליט, את השגת התקציבים לציבור החרדי שזה לצנינים בעיני הציבור הכללי, ובכך להסיר מאתנו לזות שפתיים והוצאות דיבה.

ונראה שזה בא להורות שצריכים נציגי הציבור חרדי לשנות את הגישה לעסקנות הציבורית, היינו, לשים את נושא העזרה לכלל הציבור בראש לא רק כדבר משני אלא כדבר עיקרי בתפקידיהם של הנציגים החרדיים.

וגם הציבור בכללו יזהר מלפגוע ברכוש ציבורי של המדינה, ידועים דברי הגרי"ש אלישיב שעל חיובי המדינה קיים הכלל: דינא דמלכותא דינא, ואף לפי השיטות שהקילו בזה, ודאי שיש לחשוש לחילול ה'.

בין הזמנים

לפני בין הזמנים קוראים בפרשת ואתחנן את השתוקקותו של משה רבנו להיכנס לארץ ישראל, ותפילתו עשתה מחצה שלכן זכה לראותה מרחוק. מורי ורבי הגאון ר' אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל ראש ישיבת מיר היה פותח את התריס עם שחר לצפות בעדו על הרי ישראל. הגה"צ ר' זונדל מסלנט היה הולך בכל יום ד' אמות חדשות והיה מצוין עד כאן הלכתי, וממשיך למחרת עוד ארבע אמות.

כך יכול וצריך כל מי שיוצא לבין הזמנים למנוחה במקום שעדיין לא ראה לכוון בעת היותו שם על הזכות הגדולה שנפלה בידו שהוא לא רק זוכה לראות עוד חלק מארץ ישראל, אלא גם זוכה לדרוך באותו מקום. כמה נואלו אותם אנשים שבמקום לטייל בארץ במקומות חדשים, הם רועים בשדות זרים בחו"ל (מלשון חול) ההפך מקדושה, שהרי חז"ל קבעו: "חוץ לארץ אווירה מטמא!"

ההבדל בין חופש לחירות

ההבדל בין חופש לחירות, מתבאר על פי דברי חז"ל, שאמרו (אבות ו'): "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה", והקב"ה הוציא אותנו ממצרים לחירות עולם (גם כאשר נפלנו בשבי בבל ורומל), ופסח הוא 'חג החירות', ולא 'חג החופש' על אף שכתוב יועבד חופשי מאדוניו. חירות הוא ענין פנימי, שהאדם

מנחות! אפשר בפירות. פירות לא נאכל, שכבר בטלו בכורים! אפשר בפירות אחרים. מים לא נשתה, שכבר בטל ניסוך המים! שתקו. אמר להן: בני, בואו ואומר לכם: שלא להתאבל כל עיקר אי אפשר - שכבר נגזרה גזרה, ולהתאבל יותר מדאי אי אפשר - שאין גוזרין גזירה על הצבור אא"כ רוב צבור יכולין לעמוד בה.

וכן הגמרא בבבא קמא (נט, ב) מספרת על אלעזר זעירא שהלך בשוק עם נעליים שחורות, ושאלו אותו למה, וענה להם משום שמתאבל על החורבן, אמרו לו וכי אתה חשוב להתאבל על ירושלים, ובאו לחובשו בבית האסורים, ולא שחררו אותו עד שהוכיח להם שהוא תלמיד חכם. ולכאורה מה אכפת לחכמים על אי אלו אנשים שמתאבלים לעצמם על החורבן? אלא, שחששו שמא תקום כאן מפלגה בפני עצמה, קבוצה מתבדלת מכלל הציבור, דבר שיביא למחלוקות ופילוגים נוספים. דבר זה מדויק היטב בלשון הגמרא משחרב הבית בשנייה, שכן חורבן בית שני היה בעוון שנאת חנם, ודוקא משום כך היה מקום לחשש שאף על ידי אבלות על חורבנו באופן של בדלנות תתעורר שוב שנאת חנם ומחלוקת.

והמוסר השכל בשבילנו, לא להיות רק מפלגתיים אלא לדאוג לכלל הציבור, לקרב אותם לאבינו שבמים, וכמו ארגוני התשובה הרבים לב לאחים וכדומה המקרבים רחוקים ודואגים בכך לכלל הציבור, וגם לסייע בעדם.

תורה לליברמן וללפיד? – על השמצות

הציבור החרדי בתקופה האחרונה

בספר חובות הלבבות (שער ו - שער הכניעה פרק ז') כתוב כיצד ראוי לנהוג כאשר מושמצים: "ואם מה שספרו עליו שקר, יאמר למספר: אחי, אין מן התימה מה שהצילני הבורא מעשות מה שתלית בי אצל רוב הטובות, אשר גמלני, אך התימה סתרו עלי במה שהוא יותר מגונה וגדול מאד ממה שספרת עלי. הרף, אחי, וחמול על זכותיך, שלא תאבדנה ממך ולא תרגיש, כי כבר נאמר על אחד מן החסידים, שזכרו אותו לרעה, וכיון שהגיעו הדבר, שלח למדבר בו כלי מלא מזמרת ארצו, וכתב אליו: הגיעני, ששלחת לי מנחה מזכותיך, וגמלתניך בזה. ואמר אחד מן החסידים: הרבה בני אדם יבואו ליום החשבון, וכשמראים להם מעשיהם, ימצאו בספר זכיותיהם זכויות, שלא עשו אותם, ויאמרו: לא עשינו אותם. ויאמר להם: עשה אותם אשר דבר בכס וספר בגנותכם. וכן כשיחסר מספר זכויות המספרים בגנותם, יבקשו אותם בעת ההיא, ויאמר להם: אבדו מכם בעת שדברתם בפלוני ופלוני. וכן יש מהם גם כן שימצאו בספר חובותיהם חובות שלא עשו, וכשאומרים: לא עשינום, יאמר להם: נוספו עליכם בעבור פלוני ופלוני שדברתם בס, כמו שנאמר (תהלים עט, יב): "וְהִשָּׁב לְשִׁכְנָיו שְׂבָעִים אֶל זֵיקָם זֹרְפָתָם אֲשֶׁר זֹרְפוּךָ ה'".

לפי זה, מה שיאיר לפיד משמיץ ומוציא דיבה, מעליל 'עלילות דם' על הציבור החרדי זה טובה גדולה בשבילנו, כי בכך הוא לוקח את החטאים שלנו לעצמו...

גם ליברמן שרודף את הציבור החרדי, עושה לנו טובה בכך, כי האלוקים יבקש את נרדף, וחז"ל אומרים (ויקרא רבה אמור פרשה כז) "שאפילו צדיק רודף את הרשע, האלוקים יבקש את הנרדף" הרי מה רבה הזכות להיות נרדף. (אגב, יתכן שכל אלו הרודפים את נתיניהם הם שנותנים לו את הכח להמשיך!)

תפקידנו אל מול ההשמצות

ומה תפקידנו מול ההשמצות? חז"ל אומרים (מועד קטן יח, ב): "יהיה חלקי עם מי שחושדים בו ואין בו". ומאיך נאמר,

חורבן: "...יָעַתִּי בְּאַנְזוֹתַי וּבְנוֹזְזָה לֹא בְּצִאתִי" (ירמיהו מה, ג). כינה את הנבואה בשם מנוחה, כי בה הגיע לתכלית שאדם מסוגל להגיע.

אריכות ימים ואריכות שנים

כדי להבין עד כמה כל רגע של ניצול הזמן הוא למעשה הדבר היקר ביותר לאדם, שהרי אנו חיים בעולם רק לזמן, לכן רגע מנוצל רק הוא רגע שחינו בו, וזמן לא מנוצל למעשה הוא נחשב כאילו חלילה מתנו בו. וכדי להבין טוב יותר את משמעות הזמן נבאר את הברכה הכפולה אריכות ימים ואריכות שנים.

אריכות ימים, זה מי שכל רגע יקר לו הוא זה שמאריך ימים, כי הוא מנצל את היום הרבה יותר מאדם רגיל, וכאילו יש לו יום ארוך יותר מיום אצל אדם רגיל. וכנראה שלזה כיוון החתם סופר כשאמר לשואל מה סוד גדלותו? שמחמש דקות נעשה גדול! והוסיף והסביר; שמאותם חמש דקות שאחרים בזבוזו ולא החשיבו אותם הוא ניצל אותם.

זו היא המציאות; שמי שמנצל כל רגע יש לו חיים אחרים מנוצלים יותר, ולכן נחשבים ארוכים יותר. ולא רק העובדה שהוא מנצל את הזמן היום שלו ארוך. אלא גם באופן סגולי היום שלו מתארך משום שהקב"ה נותן לו יותר זמן על ידי שמסייע בידו לקצר את אורך הזמן של מה שהוא צריך לבצע, כי גם הוא שמנצל יותר את הזמן משתדל למהר לגמור כל עסק שהוא עושה.

בתפילת ערבית אנו אומרים: "כי הם חיינו ואורך ימינו", כאמור יש אורך ימים, ויש אורך שנים הכוונה לשנים רבות, וכוונת הברכה: מכיוון שהתורה היא חיינו, ממילא נהיה גם אורך לימינו כי מנצל את היום יותר, ומשמים מסייעים בידו.

למה לאדם זקן שזכה לאריכות שנים בדרך כלל הכל הולך לו יותר לאט, הרי לכאורה הוא מפסיד את אריכות הימים? נראה שזה חסד מיוחד מה', ויש לזה שני מטרות. א. להכין אותו לקראת הסתלקותו מן העולם, זה מה מזכיר לו שעוד מעט הוא עובר מן העולם, ותכניותיו לעתיד יהיו בהתאם. ב. בגלל שבדרך כלל הוא נמצא יותר בביתו ולא עובד במקום עבודה, לכן הקב"ה ריחם עליו, שיכל דבר שהוא עושה אורך יותר זמן, ומתמעט זמנו הפנוי, וזאת, כדי שלא ישעמם לו.

ולאור זה, גם מובן מה ההבדל בין אדם רגיל לאדם שמתמיד בלימודו, אדם רגיל יש הרבה דברים שאינם חשובים ומעסיקים אותו וגוזלים את זמנו, וגם הדברים ההכרחיים שהוא מבצע נעשים בלי רזיזות. ואדם שמתמיד ומנצל כל רגע היום שלו ארוך יותר, אמרה מפורסמת טוענת: אם תרצה אדם שיבצע לך פעולה מסוימת פנה לאדם עסוק... כי אדם עסוק שמנצל את הזמן יש סיכוי שיעשה מה שהתבקש כי זמנו בידו...

ממצוות הפרשיות – מתוך ספרו החדש של מורינו – ספר החינוך לדורנו

פרשת ואתחנן: מצוה תי"ז. האמנת יחוד ה'

"שִׁבַּע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד" (דברים ו' ח')

שמע, היינו תקבל ותחדיר את הדבר בלבבך, את האמונה שהבורא יתברך ברא הכל ומהווה הכל ואין קיום לשום דבר בלעדיו, ולכן אין עוד מלבדו. הוא אינו גוף ולא ישיגוהו משיגי הגוף, לכן יחודו אינו כשאר הדברים שניתן להכפילם או לחצותם, וייחודו מאחד את הכל שהרי כל מה שנמצא במציאות מכחו נמצא. אמונה זו, צריכה להביא את האדם לקבלת עולו של הבורא

בפנימיותו חופשי לא משועבד לשום דבר - לא לגשמיות ולא לסביבה, ונשאר בן חורין בתוכו, החופשי הוא רק שאין לו עליו שיעבוד חיצוני, אבל הוא בתוכו עלול להיות משועבד להבלי הזמן ולתאוותיו. וכמו המתמכרים למיניהם שהם עבדים לתאוותיהם. רבינו יהודה הלוי בספר הכוזרי אמר: "עבדי הזמן עבדי עבדים הם, עבד ה' הוא לבדו חופשי!"

בבין הזמנים האדם נמצא לעצמו ללא המסגרת המחייבת שבה מצוי הלומד הרגיל במשך ה"זמן". ולהיות חופשי, ללא שום מסגרת היא סכנה גדולה. נשים לבנו לביטויי הלשון איך שהיום רגילים לכנות הבדלים בחברה: "דתי – חילוני" בעבר הסלנג היה "אדוק – וחופשי", "אדוק" מלשון סגור וקשור, והטעות היא, כי הם הבינו שחופשי הוא הפקר לעשות את מה שהוא רוצה, אך חז"ל למדונו כי החופשי אינו בן חורין "דשעים הם ברשות ליבם", לעומתם "צדיקים ליבם ברשותם". והכתוב אומר (משלי ד, כג): "מוכל משימור יצור את לבך כי מבינו תוצאות זיזים", הלב עלול להתפתות להרבה דברים ורק אדם בעל ערכים תורניים שולט עליו.

לכן אין בין הזמנים חופש חלילה, וכמו שבישיבות לא קוראים לו חופש, אלא בין הזמנים, ובאמת יש לקרוא לזה זמן בין הזמנים' כי אין זמן שהיהודי הוא חופשי, אלא בין הזמנים הוא זמן לעצמו זמן להתקדם לפי המסגרת האישית שלו. זמן להיות בן חורין, שהוא לא תלוי במסגרת כללית אלא הוא חי לפי המסגרת הפנימית שלו, והוא נוהג על פיה גם בהיותו בלי שום מסגרת חיצונית. מי שמקיים מצוות כראוי רק כאשר הוא במסגרת הרי שהוא למעשה לא בן חורין, משועבד למסגרת ולכן אצלו בין הזמנים זה חופש. מי שהוא בן חורין יכול לזכות גם למנוחה.

מנוחה מהי? אמר שלמה (קהלת ו, ז): "...הַנְּפֹשׁ לֹא

תִּמְלֹא" אדם מרגיש חסר ומחפש תמיד למלא את נפשו. כי אדם לעמל יולד, לא כן בעלי החיים, ידוע שבגן החיות לא נותנים לבעלי החיים הרבה אוכל כדי צורכם כי אז הם ירצו במקומם מבלי לזוז, ולא יהיה לצופים מה לראות, לכן נותנים להם מעט אוכל וכך הם מחפשים אוכל בכלוב, אדם בריא לא יכול לשכב במיטה כל היום, אפילו יהיה לו את כל התנאים לכך, כי הנשמה דוחקת אותו, ורק כשמגיע לתכלית שלו אז הוא נח.

וכמו שבת שהעולם בא לתכליתו וכדברי חז"ל (טור, אורח חיים סימן שו) "כאילו כל מלאכתו עשויה" ואין זה הפסקה בין עבודה לעבודה, אלא מנוחה כאילו בא לשלימות מה שהוא צריך לעשות, וזוהי מתנה מיוחדת לשומרי השבת, שהם זוכים למנוחה, מי שהוא בן חורין באמת, הוא יכול להגיע למנוחה! אדם השלים זמן שלם של לימוד תורה, ישנה כאן שלימות מסוימת, הוא בא למנוחה. וכעת בבין הזמנים, הוא לומד לעצמו מה שליבו חפץ וזוהי שלימות מיוחדת המביאה למנוחה, והיא גם מגלה שגם המסגרת של הזמן הייתה מסגרת פנימית אמיתית, ולא רק מה שחייבה המסגרת הכללית.

בשם רבינו הסטייפלער זצוק"ל (מובא בפני רבינו הקה"י להגרמ"מ שולזינגר זצ"ל) שאמר שידוע מכמה וכמה שנהיו גדולי תורה דווקא בזכות שהקפידו על לימוד בבין הזמנים, ומשום שיש יותר סייעתא דשמיא כשלומד בזמן כזה שאחרים מזלזלים ואינם לומדים, וגם משום שבבין הזמנים יכול ללמוד במקום שליבו חפץ ומה שליבו חפץ. וכמו שנתבאר שבבין הזמנים אדם יכול יותר להצליח כשמוצא את השייכות שלו בלימוד.

ואכן מנוחה היא ביטוי לשלמות כמו שאמר ברוך בן נריה אחר שהכין עצמו לנבואה ולא זכה לה מפני שהעת הייתה זמן

פרשת עקב: מצווה ת"ל. ברכת המזון.

וְאָכַלְתָּ וְשִׂבַּעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה
אֲשֶׁר יָתַן לָךְ (דברים – עקב ח' י')

הברכה על האוכל, היא הכרת הטוב לבורא על המזון. וכיוון שבאופן טבעי אדם חש בזה, לכן הוא צריך להוסיף ולהודות על דברים חשובים שזכו בהם היהודים כמו ארץ ישראל וירושלים. ברית ותורה, ומלכות בית דוד והמקדש. וכן היא גם ההלכה שאדם שנעשה לו נס במקום ואחר זמן הוא מגיע לאותו מקום, הוא צריך לברך שעשה לו נס במקום ההוא. ואם נעשו לו ניסים בשני מקומות, והגיע לאחד מהמקומות ההם, צריך לברך ולהוסיף ולהזכיר גם את המקום השני, כיוון שהוא כרגע חש את חיוב ההודיה על מה שקרה לו באותו מקום, עליו להרחיב אותו גם על המקום האחר.

את המילה "ברוך" מבאר החינוך; שזו הכרה שהבורא הוא מקור הברכות אבל חלילה לחשוב, שמברכים אותו. לא כן פירש בספר נפש החיים שזו ברכה ממש אבל חלילה לא על עצמות הבורא חלילה, אלא על השפעתו לעולם!

והביא ראייה ממה שאמר הקב"ה לרבי ישמעאל כהן גדול "זני, זרעך" והוא ברוך! וכתוב (תהלים סח, לה) "הֲנַנו עֲוֹ, לְאֱלֹהִים...". וכשחלילה ישראל חוטאים כתוב (דברים לב, יח): "צֹר יִלְכְּדֶךָ תִּשְׁׁי", כי השפעת ה' לעולם תלויה במעשינו.

הברכות על האוכל הן מתקנות אותו, והכוח הרוחני שבאוכל, מתעלה על ידי הברכה, וכח זה גם מרומם את המברך בכוונה. וכשיש נשמה מגולגלת באוכל, הברכה שברכו אותה כראוי - מתקנת גם אותה.

כמו כן, הברכה מזכירה לאדם את מטרת האכילה; שהיא להיות בריא וחזק לעבודת הבורא ולא לשם הנאה, מלבד בימים שמצווה לאכול למטרת שמחה ועונג, או שאוכל להנאתו, במטרה לחוש את חסדי ה' לבריות שברא להם גם הנאות ולא רק צרכי הקיום (ירושלמי סוף קידושין). הברכה שמודה לבורא גם מגינה מהחטא של גאווה שהשובע עלול לגרום ללא מורא שמים ככתוב (דברים ל"ב ט"ו): "וַיִּשְׁמַן יִשְׂרָאֵל וַיִּבְעַט".

**המכון להסרת מכשול איסור תולעים לזיכוי הרבים!
ניתן להזמין הרצאות מהרב שליט"א בעניין תולעים
ודרכי הטיפול בהם 054-841-6169**

***

לעילוי נשמת מישה בן תמרָה ויצחק ת.נ.צ.ב.ה.

***

תרומות והקדשות: 052-718-9446, 058-325-8278

ספרי רבנו על המדף:
1) ימי הרחמים והסליחות,
2) נצא השדה

להשיג את הספרים בחנות "יש כיסוי" [סריגת שוורץ],
מלכי ישראל 1, ירושלים טל' 02-538-3955
להערות והארות, ולקבלת העלון במייל ולפלאפונים
מושגחים ולתגובות: אש"ל – איגוד שומעי לקחו של

רבינו: eeguds@gmail.com

ולאהוב אותו עד נכונות למות על קידוש ה', ושלא לעבוד

אלילים ולא לכפור בו, גם אם מכריחים אותו לכפור חלילה ויהרגו אותו אם לא ישמע להם.

כמו רבי עקיבא שקרא קריאת שמע כשסרקו את בשרו במסרקות של ברזל. והקדושים שעונו במרתפי האינקוויזיציה ונשרפו על קידוש השם מתוך שירה שזכו לעמוד בניסיון. ועל כך ישנה עוד מצווה "וְנִקְדְּשִׁיתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (ויקרא כב, ל) - שחייבים לקדש שם שמים אפילו י הרגוהו. כוונת הכתוב שמע ישראל ה' אלוהינו- עתה רק אנו מכירים את האמת- ה' אחד - לעתיד הכל יכירו זאת, שאתה אחד בשמים ובארץ ובד' כנפות העולם. ובייחוד המיוחד שאינו כשאר האחדים וכאמור למעלה.

המצווה לקרוא פרשת שמע, בבוקר עם תחילת היום ובערב בהשלמת היום, להחדיר את ההכרה, שהאמונה בבורא חייבת להקיף את כל יומו של האדם. ואנו מכונים ישראל מלשון ישר – א-ל! הקשורים ישירות עמו שאינם פונים למתווכים דבר שהכשיל את האומות בעבודת אלילים, שטעו בעיקר אחר השמש והירח כוכבים ומזלות, ועבדו אותם כאילו הם חלילה מתווכים בינם לבין הבורא.

פרשת ואתחנן: תי"ח. מצוות אהבת ה' .
וְאָהַבְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל-לְבָבְךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ, וּבְכָל-בְּאֵרְךָ (דברים ו' ה')

אהבת ה' נובעת מהכרת טובותיו וגדולתו ומביאה לקיום המצוות בשלמות.

הרמב"ם בהלכות יסודי התורה (ד' י"ד) כתב: "בזמן שאדם מתבונן בדברים האלו ומכיר כל הברואים ממלאך ואדם כיוצא בו, ויראה חוכמתו של הקב"ה בכל היצורים וכל הברואים. מוסיף אהבה למקום ותצמא נפשו ויכמה בשרו לאהוב המקום ברוך הוא... וימצא עצמו שהוא ככלי מלא בוושה וכלימה ריק וחסר".

והביאור הלכה (סי' א ד"ה הוא) כתב: "וכיצד יגיע האדם לאהבה? הוא על ידי התורה, וכדאיתא בספרי: "לפי שנאמר "ואהבת" איני יודע כיצד לאהוב את המקום? תלמד לומר: "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצווך היום על לבבך" שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם", כלומר, שעל ידי ההתבוננות בתורה יכיר את גדלותו של הקב"ה שאין לו ערך ואין לו קץ, ותתיישב האהבה בלבו בהכרח.

ועניין המצווה, שיראה האדם לשים כל מגמתו וכל מחשבתו אחר אהבת ה' יתברך, ועריך בלבו כי כל מה שיש בעולם מעושר בנים וכבוד, הכל הוא כאין נגד אהבתו יתברך, וייגע תמיד בבקשת חכמת תורה למען ישיג ידיעה בה'. והקובע את מחשבתו בעניינים הגשמיים ובהבלי העולם הזה שלא לשם שמים, אלא להתענג ולהשיג כבוד ביטל עשה זה".

אהבת ה' גם מחייבת לתקן את כל האומות לעבוד את ה'. (ספרי וספר המצוות עשין ג): "וכבר אמרו: שמצווה זו כוללת גם כן שנדרוש ונקרא האנשים כולם לעבודתו יתעלה ולהאמין בו. וזה כי כשתאהב אדם תשים לבך עליו ותשבחו ותבקש האנשים לאהוב אותו... כן כשתאהב הא-ל באמת כמה שהגיעה לך מהשגת אמיתתו, הנה אתה בלא ספק תדרוש ותקרא הכופרים והסכלים לידיעת האמת אשר ידעת אותה. ולשון הספרי "ואהבת את ה' וכו' – אהבה על הבריות כמו שעשה אברהם שהיה אוהב ה'..."